

אחתום דיון זה על אמונה נוכח סבל ורוע בעולם שוויתר על סיפור העל המטאפיזי בקטע מתוך יומנו של פרופ' אריאל רוזן צבי ז"ל, שכותב בימיו האחרונים בעת התמודדותו עם מחלת הסרטן: כשנתגלתה המחלה בגופי לא הרגשתי צורך להגיב בהתרסה כלפי שמים "למה דווקא לי"? זו שאלה שאינה מצויה בעולם המושגים הדתי שלי. הצירוף של הכרה כי "עולם כמנהגו נוהג" יחד עם אמונה בכוח עליון מוחלט, אינה מניחה לשאלה מעין זו להיות חלק מן התיאולוגיה שלי. ... לא שאלתי, מדוע הקב"ה פוגע בשומרי מצוותיו. אילו שאלתי כך, הייתי פונה עורף לכל דרך חיי, שבשעה שהיא מקיימת דיאלוג מתמיד עם אלוקים, אין היא הופכת את האמונה לבת ערובה להצלחות. אמונתי אינה מקבלת גישה של קח ותן או של סיבה ישירה ומסובב בעולם האמונה ...

את התאים הסוררים בגופי אינני מפרש כביטוי לשכר ועונש. אינני מקבל גישה חד ערכית וחד ממדית כעין זו כחלק מאמונת חיי. משום כך לא ראיתי צורך בשוחד של נדרים ושבועות או בהקצנה דתית. אולם ראיתי בהם אות. דווקא בימים של העדר שליטה בגוף היה בתאים אלה איתות לצורך בשליטה רכה יותר על חייך. בצורך לעשות את הדברים האמיתיים של חיינו. ... את האות הזה הפכתי לברית ביני לבין בורא העולם. לא תנאים ולא נדרים, אלא ברית מחודשת, שבסיסה הוא ההבנה שהמצוקה שאני שרוי בה מחייבת התבוננות אמיתית בחיים וחשבון נפש מתמיד. הנוכחות החיה של התאים הסוררים הפכה לגבי דידי לנוכחות חיה של אלוקים בקירבי. זו אולי הכרה מוזרה

ומגלומנית, לזהות בתא חולה איזו אות וברית, אולם כך חשתי וכך אני חש עד היום הזה

. רוזן צבי משקף בדבריו הכנים אמונה דתית המתמודדת עם ייסורים והסבל שלא בדרך של חיפוש מענה מטאפיזי. אין הוא תר אחר קשר ישיר של סיבה ומסובב, וודאי שלא אחר קשר של חטא ועונש. ייסורים ומחלת הסרטן הם חלק ממנהגו של עולם הטבע. לפיכך אין הוא שואל "למה באו עלי ייסורים"? אלא הוא שואל "מה מורים לי הייסורים"? בלשונו, "ראיתי בהם אות". באופן פרדוקסלי צומחת מן הכאב תובנה מוסרית, חברתית, אמונית חדשה, אשר בעקבותיה הוא מחדש את הברית עם אלוהיו. ייסורים מביאים את האדם לפשפש במעשיו כדברי התלמוד, אך לא במובן של חיפוש הסיבה, או החטא, הגורמים לייסורים, אלא במובן של מצב קיומי חדש, מעין טלטלה המזמינה את היחיד לבחינת מערכות חיו, לבחינת אמונותיו ולבחירה מחודשת, למרות התנאים שהשתנו, באמונה.

מחברים: גילי זיוון

שם הספר: דת ללא אשליה: נוכח עולם פוסט-מודרניסטי

מקום ההוצאה: רעננה

שם ההוצאה: הקיבוץ המאוחד מכון שלום הרטמן אוניברסיטת בר-אילן, הפקולטה למשפטים

שנת ההוצאה: תשס"ו - 2005

עמוד 127: